

Epost: post@rovdyrvern.no

Rovviltnemnda region 5 v/Statsforvalteren Innlandet

Dato: 28.04.2026

Klage fra Aktivt Rovdyrvern (ARV) på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 5, 01.06.2026-15.02.2027

Klagen fremmes etter forvaltningsloven §§ 28–32 og rovviltforskriften § 18.

Vedtaket er etter ARVs vurdering rettslig ugyldig, uforsvarlig etter Naturmangfoldloven, og faglig uholdbart sett i lys av bjørnebestandens kritiske situasjon i Norge og Skandinavia.

Nemnda har ikke vurdert den samlede belastningen – til tross for dramatisk avgang i regionen i fjor (Nml§ 10)

Region 5 hadde i fjor et av de mest omfattende bjørneuttakene i nyere tid: 7 bjørner ble felt, hvorav 2 binner skutt; reproduktive individer som er helt avgjørende for bestandens fremtid. Nasjonalt ble 18 bjørner skutt i 2025, hvorav i alt 4 hunnbjørner. Det legges til grunn at bestanden må omfatte 100 binner for å oppnå det nasjonale bestandsmålet. Vi har p.t. 80 hunnbjørner. Fjorårets uttak og årets skadefellingskvote utgjør en dramatisk belastning på en allerede presset bestand. Likevel finnes det ingen vurdering i vedtaket av konsekvensene av fjorårets uttak, risikoen for ytterligere tap av hunndyr i år, samlet belastning fra lovlig felling, ulovlig avgang, naturlig dødelighet og svensk jakt. I fjor utvidet nemnda skadefellingskvoten gjentatte ganger, til å gjelde totalt 9 bjørner. Hvert vedtak ble vurdert av nemnda til ikke å true bestandens overlevelse. Bestanden øker imidlertid ikke i takt med vedtatte kvoter, snarere tvert imot. ARV vil sterkt fraråde en slik uforsvarlig praksis.

Naturmangfoldloven § 10 krever en konkret vurdering av samlet belastning. Nemnda har ikke vurdert dette. Det er en alvorlig saksbehandlingsfeil som i seg selv gjør vedtaket ugyldig.

Norge ligger under det nasjonale bestandsmålet – og nemnda bygger på feil faktum

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 ynglinger. Det offisielle tallet for 2024 er 11,4 ynglinger. Norge ligger dermed under bestandsmålet.

Når landet ligger under bestandsmålet, er det ikke adgang til å fatte vedtak som øker belastningen på bestanden uten en særskilt, grundig og dokumentert vurdering av bestandens overlevelse. En slik vurdering finnes ikke i vedtaket.

Nemnda viser til at den har myndighet fordi det er over 10 ynglinger nasjonalt, men dette er ikke det samme som at bestanden tåler ytterligere reduksjon av bestanden gjennom avskyting. Myndighet fritar ikke for plikten til å gjøre en forsvarlig vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12.

Den skandinaviske bjørnebestanden er under sterkt press – og dette er ikke vurdert (Nml § 8 og § 9)

Den norske bjørnebestanden er ikke isolert. Den er en del av den skandinaviske fellesbestanden, og er avhengig av innvandring fra Sverige. Sverige har de siste årene gjennomført massiv lisensjakt, med avskytingstall som er historisk høye. Dette har direkte konsekvenser for innvandring til Norge, genetisk variasjon, reproduksjonspotensial og bestandens langsiktige overlevelse.

Nemnda har ikke vurdert noen av disse forholdene. Det er et brudd på Nml § 8 (kunnskapsgrunnlaget) – fordi relevant kunnskap ikke er brukt, § 9 (føre-var-prinsippet) – fordi usikkerhet ikke kommer arten til gode. Når bestanden er under press både nasjonalt og internasjonalt, skal føre-var-prinsippet tillegges stor vekt. Nemnda gjør det motsatte.

Betinget skadefelling brukes som bestandsregulering – i strid med lovens formål

Betinget skadefelling etter naturmangfoldloven § 18 bokstav b er et unntak, ment for situasjoner med konkret skadepotensial. Det er ikke et generelt bestandsregulerende virkemiddel.

En kvote på 6 bjørner i én region – etter at 7 ble felt i fjor – fremstår som et klart bestandsregulerende tiltak. Det er ulovlig etter § 18 bokstav b.

Vedtaket mangler dokumentasjon på konkret skadepotensial, vurdering av skadehistorikk, vurdering av om avskyting faktisk vil redusere skade og fungere etter lovens hensikt og vurdering av risiko for å felle tilfeldige individer, herunder hunnbjørner. Dette er i strid med både lovens ordlyd og forvaltningspraksis.

Manglende vurdering av alternative løsninger (§ 12)

Nemnda har ikke vurdert alternative tiltak, slik loven krever. Det finnes ingen vurdering av forebyggende tiltak, tidlig nedsanking, tilsyn, flytting av sårbare besetninger, desimering av beitedyrbestander, beitedyr på innmark, avvikling av utmarksbeite i bjørnehabitater, vokterhund og sonetilpasninger.

Naturmangfoldloven § 12 krever at andre tilfredsstillende løsninger skal være vurdert før skadefelling kan tillates. Dette er ikke gjort.

Mangelfull begrunnelse etter forvaltningsloven § 25

Vedtaket viser til sekretariatets saksframlegg, men gjengir ikke vurderingene. Det er ikke tilstrekkelig å vise til et annet dokument uten å oppsummere de sentrale momentene i selve vedtaket.

Begrunnelsen mangler vurdering av lovens vilkår, vurdering av alternative tiltak, vurdering av samlet belastning og vurdering av føre-var-prinsippet. Dette er et brudd på forvaltningsloven § 25.

Konklusjon – vedtaket må oppheves

Vedtaket lider av alvorlige saksbehandlingsfeil og rettsanvendelsesfeil: Brudd på naturmangfoldloven §§ 8–12, brudd på rovviltforskriften §§ 7 og 8, manglende vurdering av samlet belastning, konkret vurdering av hvorvidt vedtaket kan være egnet til å true bestandens overlevelse, manglende vurdering av alternative ikke-dødelige tiltak, feil faktum om bestandsmål, uforsvarlig bruk av betinget skadefelling som bestandsregulering og mangelfull begrunnelse etter forvaltningsloven § 25.

Vedtaket begjæres ugyldiggjort.

Subsidiært bes det om at vedtaket sendes tilbake til nemnda for ny behandling med krav om full vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12.

Ida Skjerden
ida.skjerden@rovdyrvern.no
for Aktivt Rovdyrvern (ARV)

Til:

Rovviltnemnda i region 5
v/ Statsforvalteren i Innlandet
sfinpost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 5/26

Dato: 07.05.2026

**Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 5/Hedmark i
2026/2027
Vedtak av 24. april 2026**

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 5/Hedmark i 2026/2027. Rovviltnemnda har vedtatt en kvote på seks brunbjørner for betinget skadefelling i perioden 1. juni 2026 til og med 15. februar 2027, eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for hele rovviltregion 5/Hedmark. NOAH ber om at vår klage blir tatt til følge og at vedtaket omgjøres.

Innledende kommentarer

Innledningsvis vil NOAH uttrykke stor bekymring over at det i det hele tatt åpnes for skadefelling av brunbjørn, en art som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Den pågående saken mot Norge i Bernkonvensjonen viser at norsk rovdyrpolitikk ikke er i tråd med internasjonale avtaler. Den stående komiteen har flere ganger bedt norske myndigheter prioritere ikke-dødelige tiltak for sameksistens med store rovdyr.¹ Dette vedtaket er ikke i tråd med disse kravene.

NOAHs vurdering**1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt**

¹ <https://rm.coe.int/misc-e-2025-45-standing-committee-clean-final/488029d956>, avsn. 216-224;
<https://rm.coe.int/misc-e-44-standing-committee-final-draft/1680b2bbbb>, avsn. 175-179.

Ifølge naturmangfoldloven (nml) § 18 annet ledd kan vedtak om skadefelling kun treffes hvis det ikke truer bestandens overlevelse. Som sterkt truet art på den norske rødlista, skal bjørn både etter Bernkonvensjonen artikkel 2 og nml § 5 ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.

Bjørn er oppført i Bernkonvensjonens bilag II og skal derfor etter artikkel 6 sikres særlig beskyttelse gjennom juridiske og administrative tiltak, i tillegg til at enhver form for tilsiktet drap er ulovlig jf. art. 6 bokstav a. NOAH mener at vedtaket ikke er i tråd med disse kravene.

De norske bestandene av store rovdyr er ikke levedyktige. I små bestander vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for artene som helhet, og selv mindre kvoter for betinget skadefelling kan derfor true bestandenes overlevelse. Bjørnen lå ved siste rødlistevurdering (2021) på grensen mellom kritisk og sterkt truet, og bestandsmålet på 13 årlige bjørnekull har aldri vært oppnådd. I 2025 ble det påvist 185 brunbjørner i Norge, en nedgang på 6 individer fra 2024 (Rovdata),² og kun 10,3 ynglinger – klart under bestandsmålet. Også den svenske bestanden er i nedgang og klassifisert som nær truet (NT). Fra 2024 til 2025 gikk både antall registrerte ynglinger og binner ned i region 5. De markante svingningene i en allerede liten bestand gjør at påvirkninger som skadefelling kan ha uventet stor effekt på bestandens langsiktige overlevelse. Dette taler mot å åpne for skadefelling.

Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å bringe bjørn ut av statusen som sterkt truet eller for hvordan bestandsmålet skal nås. Dette innebærer at økologiske hensyn settes til side, og at oppfyllelsen av forpliktelsene i nml § 5 utsettes på ubestemt tid. NOAH understreker at bestemmelsen innebærer en aktiv plikt til å bedre artens bevaringsstatus.

NOAH mener føre-var-prinsippet jf. nml § 9 må tillegges vekt i denne saken ettersom det foreligger risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av bjørnebestanden i Norge. Bjørn er svært mobile dyr og spesielt unge hannbjørner er kjent for å vandre lange avstander på jakt etter partner. Myndighetene er nødt til å tolerere at bjørn oppholder seg i og passerer gjennom områder som er beiteprioriterte. Dette er avgjørende for å sikre overlevelsen til bjørnebestanden. Utover bjørnebestandens overlevelse isolert sett, må man også vurdere konsekvensene for det øvrige naturmangfoldet når man holder en nøkkelart på et kunstig lavt nivå slik at den ikke kan utfylle sin økologiske rolle. NOAH kan ikke se at nemnda har foretatt en slik vurdering.

² Brøseth, H., Kleven, O., Jensen, M. Ø. & Kopatz, A. 2026. DNAbasert overvåking av brunbjørn i Norge i 2025. NINA Rapport 2760. Norsk institutt for naturforskning.

Man må også vurdere bjørnens status i sammenheng med prinsippet om samlet belastning jf. nml § 10. I forarbeidene til nml. Ot.prp.nr.52 (2008-2009) står det: «Sett i sammenheng med føre-var-prinsippet innebærer prinsippet om samlet belastning også at en beslutning skal vurderes i lys av muligheten for flere påvirkninger av samme art senere, eller for andre fremtidige påvirkninger som sammen med den foreliggende påvirkningen kan gi en uønsket virkning på naturmangfoldet». Nemnda må altså vurdere både muligheten for kontinuerlige høye kvoter for betinget skadefelling, samt utvidelser av disse, og for andre påvirkninger som kan ha uønsket virkning på økosystemene. NOAH kan ikke se at en slik vurdering finnes i vedtak eller saksframlegg.

På denne bakgrunn mener NOAH at vilkåret om at skadefelling ikke truer bestandens overlevelse ikke er oppfylt.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at det ikke finnes juridisk grunnlag til å åpne for skadefelling av bjørn etter nml § 18 bokstav b. Som beskrevet i saksframlegget har tapsomfanget av sau til bjørn gått betydelig ned siden 2009 samtidig som bjørnebestanden er blitt noe større. Tapsomfanget av beitedyr til bjørn er etter NOAHs syn ikke av en slik størrelse eller alvorlighet som oppfyller kravene til felling av fredede rovdyr. Bjørnens vandringsatferd betyr at et visst «skadepotensial» må tolereres, og skade bør forebygges med ikke-dødelige tiltak.

For at det skal kunne gjøres unntak fra vernet av arter, må det foreligge risiko for «kvalifisert skade», altså skade av en viss alvorlighetsgrad og forholdsmessighet. Dette er også blitt understreket av Bernkonvensjonens stående komité, som har uttalt: «(...) The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)».³ «Proportional» eller forholdsmessig skade innebærer at skadeomfanget må være betydelig og av en slik alvorlighetsgrad at det rettfærdiggjør inngrep overfor disse sterkt truede nøkkelartene. NOAH mener at det ikke foreligger et skadeomfang eller -potensial som kan begrunne skadefelling av seks bjørner i region 5. Vilkåret om skade er dermed ikke oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge nml § 18 annet ledd og Bernkonvensjonen artikkel 9, kan det kun åpnes for skyting av truede ville dyr hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Bernkonvensjonens stående komité har presisert at myndighetene skal velge det alternativet som har minst negativ

³ Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention. <https://rm.coe.int/16807461dd>

effekt på arten, og at begrunnelsen for valget skal være objektiv og verifiserbar.⁴ Komiteen har også henvendt seg direkte til Norge og bedt myndighetene prioritere ikke-letale tiltak for å fremme varig sameksistens mellom mennesker og store rovdyr.⁵ Det innebærer at skyting av bjørner kun kan brukes som siste utvei.

Nemnda åpner for skadefelling av truede rovdyr i tilfelle det skulle oppstå tapssituasjoner i regionen. NOAH understreker at slike generelle og fremtidsrettede antakelser om skadepotensial ikke kan erstatte kravet i nml og Bernkonvensjonen om at andre tilfredsstillende løsninger skal være vurdert og forsøkt før det åpnes for skyting av strengt vernede arter. NOAH klager på et høyt antall skadefellingsvedtak årlig, og det er svært sjeldent at ikke-letale forebyggende tiltak eller alternativer til felling er reelt utprøvd før det gis tillatelse til skyting av truede rovdyr. Rovviltnemnda har en viktig rolle i å fremme disse tiltakene, og det bør naturligvis skje før skaden inntreffer. Når forvaltningen vedtar skadefellingskvoter, kan dette skape en forventning om at skadefelling er en løsning på lik linje med forebyggende, ikke-letale tiltak.

Et bredt spekter av vitenskapelige studier viser at felling av rovdyr i beste fall har kortvarig effekt og er i mange tilfeller er kontraproduktivt. Nye individer vil vandre inn i området, og skadeproblemet vil kunne vedvare eller forsterkes. Forskningen peker i stedet på at det må legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{6,7,8,9,10,11} Det er derfor ikke noe faglig grunnlag for å basere skadehåndtering på skyting av truede rovdyr. NOAH mener det er på høy tid å se nærmere på den økologiske og biologiske dynamikken i bjørnens bevegelse og bruk av områder, og basere politikk på denne kunnskapen.

Det finnes en rekke kjente og dokumenterte forebyggende tiltak som kan benyttes for å redusere tap av husdyr og tamrein, herunder intensivert tilsyn i risikoperioder, midlertidig inngjerding, justering av slippetidspunkt, tidlig nedsanking, bruk av vokterdyr, skremmetiltak og

⁴ Vedlegg til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention.

<https://rm.coe.int/16807461dd>

⁵ <https://rm.coe.int/misc-e-2025-45-standing-committee-clean-final/488029d956>, avsn. 216-224; <https://rm.coe.int/misc-e-44-standing-committee-final-draft/1680b2bbbb>, avsn. 175-179.

⁶ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280

⁷ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166–171.

⁸ Treves, A., et al. (2016). Predator control should not be a shot in the dark. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 14(7), 380–388. <https://doi.org/10.1002/fee.1312>

⁹ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹⁰ Miller, J. R. B., et al. (2016). Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildlife Society Bulletin*, 40(4), 806–815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>

¹¹ Fernández-Gil, A., et al. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: Brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541

kombinasjonsløsninger tilpasset lokale forhold.^{12,13,14,15,16,17} Det vil være effektivt å bringe husdyr inn i bjørnesikre innhegninger eller låver om kvelden da flertallet av bjørneangrep skjer om natten. Data indikerer at husdyrpredasjon ikke er en lært atferd hos bjørnen, men et instinkt om å utnytte enkle fôringsmuligheter. Tiltak for å endre driftsform vil dermed være mer effektive for å forhindre angrep i fremtiden enn felling av bjørn som uansett vil forekomme i regionen. Vedtaket med vedlegg inneholder ingen konkret redegjørelse for hvilke av disse tiltakene som er vurdert, hvordan de er vurdert opp mot hverandre, eller hvorfor de samlet sett ikke kan redusere skadeomfanget tilstrekkelig til å unngå skadefelling.

Under mål 4 i Kunming-Montreal rammeverket (Naturavtalen), som ble vedtatt i desember 2022 står det blant annet: «forvalte samhandlingen mellom mennesker og villlevende dyr på en effektiv måte med sikte på å minimere konflikt mellom mennesker og dyr og fremme sameksistens.»¹⁸ Å legge opp til skadefelling slik som nemnda gjør her, er altså både kontraproduktivt og i strid med internasjonale avtaler.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket innebærer uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – nml. §§ 5, 8, 9, 10 og § 18 første ledd bokstav b og § 18 annet ledd samt artikler 2 og 9 i Bernkonvensjonen. Vi ber derfor om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av bjørn i region 5 i 2026-2027.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Hannah Sofie Aanonsen (veterinær)

¹² Iliopoulos, Y., et al. (2019). Tools for co-existence: Fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites. *Wildlife Research*, 46(6), 484–498. <https://doi.org/10.1071/WR18146>

¹³ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹⁴ Khorozyan, I., & Waltert, M. (2019). A framework of most effective practices in protecting human assets from predators. *Human Dimensions of Wildlife*, 24(4), 380–394. <https://doi.org/10.1080/10871209.2019.1619883>

¹⁵ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280.

¹⁶ Musiani, M., et al. (2003). Wolf depredation trends and the use of fladry barriers to protect livestock in western North America. *Conservation Biology*, 17(6), 1538–1547. <https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2003.00063.x>

¹⁷ <https://www.nibio.no/tema/landskap/norsk-viltskadesenter/forebyggende-tiltak-mot-rovviltskader-pa-rein>

¹⁸ Norsk oversettelse av vedlegg til beslutning CBD COP15/4 Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Mål 4. <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/kld/aktuelt/2023/norsk-oversettelse-av-kunming-montreal-global-biodiversity-framework.pdf>